

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

VII. De præcipua divisione gratiæ actualis in sufficientem, & efficacem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

*De principia divisione gratia actualis in sufficientem
& efficacem.*

RESOLUTIO I. *Datur gratia aliqua ad salutem
sufficiens, eaque ab excitante, & adjuvante in actu
primo spectata, realiter indistincta.*] PRIMA PARS est
de fide, probaturque 1. ex Scriptura in qua Deus sa-
pe conqueritur, quod peccatores ab ipso ad poeni-
tentiam vocati, converti noluerint. At non iuste
quereretur de illis, nisi haberent auxilium sufficiens
ad poenitentiam agendam.

*Probatur 2. ex Conciliis, Arausic. 2. can. 25. statuit,
omnes baptizatos posse quae ad salutem pertinent
exequi, si velint. Et Trident. sess. 6. cap. 5. & can. 4. do-
cet dari hominibus gratiam, cum qua iustitiam con-
sequi possent, nisi propria voluntate ei resisterent.
At haec est gratia sufficiens; et si careat effectu.*

*Probatur 3. Ratione, quia nisi homo qui non con-
vertitur, haberet auxilium sufficiens ad conversio-
nem, non illi vitio verteretur, quod non conver-
tatur; sicut enim non imputatur ad culpam quod
quis ex ignorantia invincibili aliquid omittat, ita
nec ille culpandus est, qui ex impotentia non effi-
cit id, quod ipsi praecipuum est. Verum ista fir-
miora evadent ex dicendis resol. 3. ubi ostende-
mus nulli homini denegari auxilium ad salutem suf-
ficiens.*

*Secunda pars ostenditur; nam gratia illa dicitur suf-
ficiens ad aliquem actum, quae tribuit vires suffici-
entes ad illum eliciendum; at gratia excitans, saltem
conjuncta cum adjuvante in actu primo spectata, si
haec ab illa realiter distinguitur, tribuit vires suffici-
entes ad eliciendos actus, ad quos proximè movet,
ergo ea est verè sufficiens.*

*Notandum autem eam proportionem servan-
dam esse; inter gratiam excitantem, & sufficien-
tem, ut quae proximè excitat ad aliquem actum,*

des.

det etiam vires proximè sufficientes ad eum eliciendum : quæ verò tantum mediatè & remotè ad aliquod opus excitat, non nisi mediatè & remotè vires ad illud exequendum conferat.

RESOLUTIO II. *Ea tantum gratia dicitur absolute, & vere sufficiens ad aliquam operationem, quæ sufficit non tantum ut homo dicitur utcumque posse operari, sed etiam ut actu operetur, si velit.* EST communis contra authores physicæ prædeterminationis, qui volunt auxilium illud esse verè sufficiens ad operationem, quod tribuit posse operari, etsi necessariò requiratur aliud auxilium realiter à sufficienti distinctum, ut quis actu operetur.

Probaturs 1. Quia cum potentia ordinetur ad operationem, & non nisi propter illam detur, ex communi summo hominum sensu & usu, ille non dicitur habere facultatem verè & proximè sufficientem ad aliquid agendum, qui caret principio aliquo prorsus necessario, ut actu operetur; sic enim homo, verbi causa, non aliter dicitur habere sufficientem & proximam potestatem ad videndum, nisi quia habet quicquid requiritur ut actu videat, si videre velit, Illa igitur gratia sola dicenda est verè & proximè sufficiens ad conversionem, quæ non solum sufficit ut homo converti possit, sed etiam quæ sufficit ut actu, si velit, convertatur, non expectato ullo alio complemento, ex parte ipsius gratiæ sufficientis, ad actualem operationem intrinsecè requisito.

Probaturs 2. Nam si gratia est duntaxat sufficiens ut homo possit utcumque bene operari, non autem ut bene operetur, sequitur eum qui talem præcisè habet gratiam, non teneri bene operari; ergo si non bene operetur, hoc illi ad culpam imputari non debet; quandoquidem auxilium quod habet, non confert illi vires sufficientes, ut bene operetur, sed ut possit bene operari duntaxat. Quis autem credat eum non esse objugandum, qui cum gratia sufficienti non bene operatus est?

Dices 1. ex August. lib. de correptione & gratia cap. 11. Primo homini datum est posse perseverare, non autem perseverare, ergo gratia sufficiens datur tantum ut homo possit operari, non autem ut actu operetur. Sed negatur consequentia, vult enim tantum Augustinus, primum hominem habuisse gratiam sufficientem ad actu perseverandum, non tamen actu perseverasse, idque non ex defectu ipsius gratiæ, sed ex mera hominis libertate, qui auxilio dato uti noluit.

Dices 2. Homo justus dicitur habere auxilium sufficiens ad perseverandum, ut docent Theologi ex Concilio Trident. sess. 6. cap. 13. & tamen ille non habet quidquid ad actu perseverandum præcisè requiritur ex parte principii, cum successu temporis alia, & alia auxilia ad perseverandum necessaria acquirat. *Respondeo,* justum habere tantum auxilium remotè sufficiens ad perseverandum, nos autem hic loquimur de gratia quæ proximè sit sufficiens ad aliquem actum, & contendimus eam talem esse debere, ut nihil illi desit ex parte principii, ad agendum.

Dices 3. Ut homo actu credat, præter auxilium sufficiens requiritur cōcursus supernaturalis ex parte Dei. Ergo absolutè potest auxilium dici sufficiens ad posse, etsi non sit sufficiens ad operari. *Respondeo* hanc objectionem nullius esse momenti, quia ut gratia verè sit sufficiens ad opus aliquod, dicimus præter illam nihil requiri, quod sit prærequisitum ad operationem, tanquam principium illius, aut veluti complementum actus primi: non tamen negamus, quin sit requisitus concursus Dei, se tenens ex parte ipsius operationis, eique proportionatur.

RESOLUTIO III. *Parvulis omnibus paratum est auxilium sufficiens ad salutem, quantum est ex parte Dei, nullus etiam est adultus qui tali auxilio careat.]*
PRIMA PARS probatur, tum quia Deus sincere vult
 omnes

omnes homines salvos fieri nulla est autem ratio cur parvuli à communi illo beneficio excludantur; tum quia Christus pro omnibus mortuus est, pro omnibus satisfecit, omnium est redemptor, omnium salvator, aut quoad efficaciam, aut saltem quoad sufficientiam. At quis dicat Christum pro parvulis mortuum non esse, neque esse eorum redemptorem, aut liberatorem? Tum denique quia Christus instituit Sacramentum Baptismi, in remedium peccati originalis, atque adeò pro iis omnibus qui tali peccato infecti sunt, ac maximè pro omnibus parvulis quia cum rationis usu non polleant, propriis actibus salvari non possunt. Omnes ergo parvuli, quantum est ex parte Dei, paratum habent auxilium ad salutem sufficiens.

Dices, qui sincerè optat ut remedium aliquod alicui applicetur, debet cavere ne quid illius applicationem impediat. At Deus hoc non cavet in omnibus parvulis, verbi causa, in iis qui in utero materno moriuntur, quibus nulla humana industria succurri potest. *Respondet* majorem veram esse de eo, qui vult voluntate consequente & efficaci, ut remedium aliquod adhibeatur, ille enim res ita debet disponere, ut de facto remedium applicetur. Secus dicendum de eo qui tantum id vult, voluntate antecedente & inefficaci, qua ratione Deus vult salutem parvulorum, qui sine remedio intereunt; sufficit enim quòd ille res ordinet in finem, & præparet media ad illum necessaria, quæ per se loquendo applicari possint.

Secunda pars suadetur 1. ex Script. quæ docet, Deum ad se omnes homines invitare, omnes illuminare, nolle mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat, quæ & similia apertè denotant, Deum nulli adulto gratiam sufficientem ad salutem denegare. Quod etiam expressè tradunt Chrysostr. *homil. 7. in Joann.* August. *lib. de Genesi contra Manichæos cap. 3.* & alii plerique, quos brevitatis causa prætereò.

Proba-

Probatur 2. Quia qui verè & ex animo desiderat alicui finem, illico paratus est ei suppeditare media ad illum finem assequendum necessaria; si ea aliunde haberi non possunt. Atqui Deus sincerè desiderat omnibus salutem; juxta illud 2. *ad Timoth. 2.* Qui vult omnes homines salvos fieri, ergo paratus est omnibus conferre media ad ejusmodi finem necessaria, præsertim cum hæc ipsi aliunde comparare nequeant.

Probatur 3. Nam omnes homines rationis usu præditi, tenentur observare omnia præcepta contenta in decalogo; quod cum præstare non possunt; saltem longo tempore, sine gratiæ auxilio; tenetur Deus illis conferre gratiam ad hoc sufficientem; aliàs deesset hominibus in necessariis ad salutem, quod ab ipsius bonitate, & promissionibus valde alienum est.

Dices 1. ex Paulo *Ephes. 4.* Gentiles alienatos esse à vita Dei per ignorantiam, propter cæcitatem cordis ipsorum; id est, propter peccata sua privatos esse auxilio ad cognoscendum, & colendum Deum necessario. Verùm non ea est mens Apostoli; cum ipse alibi disertè doceat, Gentiles esse inexcusabiles, eò quòd Deum non glorificaverint. Vult ergo solum ostendere, infideles suis plerumque peccatis impedimentum apponere gratiæ uberiori, qua ad fidem, & justificationem disponi possent.

Dices 2. ex Augustino in expositione quarundam propositionum *epist. ad Rom. proposit. 62.* Pharaonem adeo fuisse obduratum, ut obtemperare non posset; unde sequitur eum non habuisse auxilium sufficiens ad obtemperandum. *Respondeo* verba Augustini sumenda esse in sensu composito, ut scilicet Pharaon quatenus erat induratus adversus motiones divinas, non posset earum impulsu sequi; quod non impediabat quin simpliciter posset iis obedire, quia pravam illam animi obfirmationem abjicere poterat.

Dices

Dices 3. Vel auxilium sufficiens distinguitur ab efficaci, vel non, si non distinguitur, ergo cum multi careant auxilio ad salutem efficaci, carent etiam sufficienti. Si distinguitur, ergo qui non habet auxilium efficacax, non potest salvari, adeoque caret auxilio ad salutem necessario, & sufficienti; siquidem sine auxilio efficaci nullus de facto salvari potest. *Respondeo* auxilium sufficiens non distingui realiter, seu quoad entitatem, aut vim agendi ab efficaci, sed tantum moraliter, seu per ordinem ad operationem sequuturam; quare etsi quis non habeat auxilium efficacax, quo de facto convertatur, habet tamen sufficiens quo potest actu converti, si velit.

RESOLUTIO IV. *Gratia sufficiens ad conversionem non datur quovis tempore, est tamen semper omnibus parata ad vitandum novum peccatum, quod sine illa vitari nequit.* **PRIMA PARS PROBATUR,** quia gratia sufficiens consistit saltem ex parte, in motibus indeliberatis gratiæ excitantis, seu prævenientis, ut supra dictum est; experientia autem testatur ejusmodi motus non semper nobis adesse, non enim continuo Deus mentem nostram sanctis cogitationibus illuminat, affectumque accendit per bona desideria, ad pœnitentiã de peccatis agendum: quare non quovis momento temporis, auxilium ad conversionem necessarium nobis tribuitur.

Dices 1. Script. hortatur peccatores ut quam celerimè ad Deum convertantur, ergo semper adest gratia sufficiens ad conversionem. *Non sequitur,* quia Scriptura vult tantum peccatores moneere, ut inspirationes divinas non negligant, & inutiles abire patientur; sed potius earum motionem sequantur, quoties se iis pulsati adverterint.

Dices 2. S. Tho. 3. p. 9. 86. art. 1. pronunciat opinionem existimantium, hominem non posse quamdiu vivit, ad Deum per pœnitentiã converti, esse erroneam. *Respondeo* S. Doctorem non loqui de ea opinione quæ asserit, auxilium sufficiens ad conversionem quovis

quovis momento non dari, sed de illa quæ docet, homines aliquos in hac vita adeò esse induratos, ut per auxilium gratiæ ad bonum flecti nequeant; hoc enim repugnat statui viatorum, quorum voluntas flexibilis est ad bonum & ad malum.

Secunda pars probatur, nam nisi homines haberent auxilium sufficiens & necessarium, ad vitandum novum peccatum, non peccarent, cum nemo peccet in eo, quod vitare nequit, ut docet August. *lib. de peccatorum meritis & remissione cap. 33.* aliisque locis. At qui homines etiam indurati & excæcati, peccant quando liberè mandata divina transgrediuntur, ut patet ex Judæis qui etsi essent indurati, *Joan. 12.* peccarunt tamen graviter, quòd Christum non receperint, *Joan. 15.* habent ergo auxilium sufficiens ad peccata vitanda.

Dices 1. Scriptura jubet nos orare, ne intremus in tentationem; hoc autem esset superfluum, si semper adesset gratia sufficiens ad superandam tentationem. *Respondo*, id non esse superfluum, quia per auxilium remotè sufficiens, quod semper, dum tētamur, adest, possumus obtinere illud quod ad superandam tentationem, & peccatum vitandum proximè & immediatè sit sufficiens.

Dices 2. Non datur peccatori singulis momentis, auxilium sufficiens ad conversionem, ex dictis, ergo nec ad vitandum peccatum sequela patet, quia cum teneatur converti, nisi convertatur peccabit. *Respondo* præceptum conversionis ad Deum non semper urgere, sed certis duntaxat temporibus; quoties autem talis obligatio incumbit, Deus tribuit peccatori auxilium sufficiens, quo possit converti si velit. Poterat hinc quæri an auxilium gratiæ detur omnibus æqualiter: verum hujus difficultatis resolutio negativa, satis constare potest *ex lib. 1.* ubi de prædestinatione.

RESOLUTIO V. *Admittenda est gratia quadam efficax, eaq; quoad entitatē ab excitante realiter indistincta.*

1a.] PRIMA PARS est certa ex Scriptura, Cōciliis, & Patribus, & facile probatur; nam gratia efficax est illa qua Deus nos movet efficaciter, seu ita ut effectus sequatur: at dubitari non potest, quin saepe ex motione gratiæ divinæ effectus sequatur, cum innumera bona opera ex illius impulsu quotidie fiant: ergo certum & indubitatum est, dari quandam gratiam efficacem, quæcunque illa sit.

Secunda pars ostenditur ex Augustino, qui de gratia efficaci sapissime agit sub nomine vocationis, illuminationis, suasionis, suavitatis aliisque similibus quæ ad gratiam excitantem pertinent. Libro de Spiritu & littera cap. 34. visorum (inquit) suasionibus agit Deus ut velimus, & ut credamus. Et lib. de gratia & libero arbitrio cap. 5. ait, ut Paulus de cœlo vocaretur, & tam magna & efficacissima vocatione converteretur, gratia Dei erat sola.

Accedit ratio, nam ea est propriè gratia efficax, quæ facit ut agamus: seu quæ ita nos impellit ad agendū, ut de facto sequatur operatio, sive effectus, at impellere ad agendum proprium est gratiæ excitantis, seu prævenientis.

Dices 1. Potest contingere ut duo peccatores æquali gratia à Deo excitentur, & unus eorum vocationi respondeat, alter minimè: qui autem consentit, habet aliquod auxiliū quod alteri concessum non est, & hoc auxiliū est efficax, quia actu efficit ut peccator consentiat: oportet ergo ut ejusmodi auxiliū à gratia excitante distinctum sit. *Respondeo* eū qui consentit, non necessario habere aliquod auxiliū prævium, distinctum à gratia excitante, sed satis esse quòd excitatus, & vocatus sit in iis circumstantiis, in quibus illius conversio est sequutura: hoc enim maximum est beneficium, quod alteri concessum non est. Dico prævium, nam consentiens habet auxiliū in actu secundo adjuvans, quo alter caret.

Dices 2. Gratia excitans non elevat voluntatem ad actus

ad actus supernaturales, sed tantum eam suaviter allicit, ut tales actus velit elicere, ergo ea præcisè non est gratia efficax: cum istius munus sit elevare potentiam ad opus bonum. *Respondeo* non sequi, proprium enim munus gratiæ efficacis est, impellere suaviter ad opus; efficientis verò seu adjuvantis elevare potentiam ad actum supernaturalem, & cum ea ad illum intimè influere.

Dices 3. Illuminatio, vocatio, & suasio, potiùs ad litteram quàm ad spiritum pertinent, ergo gratia efficax in iis non consistit. *Respondeo* eam vocationem pertinere ad spiritum, qua intellectus interiùs illuminatur, & cor accenditur ad amorem boni; qua ratione gratia excitans in ea constituitur. Ea autem vocatio erit gratia efficax, si dicat ordinem ad consensum sequuturum: sive ipsamet ad eiusmodi influxum realiter, & intimè influat sive non.

RESOLUTIO VI. *Etsi juxta probabilem sententiã, gratia efficax realiter, & physicè voluntatem moveat & inclinè ad opus bonum, non tamen ad illud eam physicè prædeterminat.*] **PRIMA PARS PROBATUR**, nam gratia efficax est motio quædam realis in anima existens, eamque veluti per modum cujusdam impetus impressi, ad opus bonum inclinans; quare sicut in rebus corporeis, impetus effectivè & realiter ad motum localem concurrat, ita proportionè servata impetus voluntati impressus ad motus spirituales, & supernaturales animæ realiter cooperari debet. *Confirmatur*, nam gratia efficax non minùs movet voluntatem, quam habitus illi inhærens, atqui habitus per modum causæ physicæ, & realis movet voluntatem ad opus; ergo idem de gratiæ efficaci sentiendum videtur.

Secunda pars est valde communis contra recentiores Thomistas, & probatur multipliciter, primò quia certum est ex fide, gratiam efficacem non nocere libertati, sive quoad potentiam, sive quoad usum; at noceret libertati saltem quoad usum, si voluntatem physicè:

physicè prædeterminaret ad unum, ut patet ex dictis
lib. 1. cap. 18.

Secundo, quia certum est ex fide, hominem posse gratiam abjicere, eique dissentire si velit; hoc enim expressè definitum est in Concilio Trident. *sess. 6. cap. 5. & can. 4.* Ibi autem agitur de gratia efficaci, ut perspicuum est ex errore opposito qui damnatur; ergo de fide est hominem posse gratiam efficacem abjicere, eique dissentire si velit; at quomodo potest talem gratiam abjicere, eique dissentire, si eâ positâ necesse est ut consentiat, & impossibile ut ponat dissentium?

Tertio, quia certum est ex fide, eum qui non convertitur, adeoque qui caret gratia efficaci, posse converti, ac proinde habere auxilium sufficiens ut convertatur, si velit. At hoc esset impossibile, si fieri non potest ut homo ponat actum conversionis sine motione prædeterminante, qua caret, quæque non est in potestate illius

Quarto, quia certum est ex fide, Lutherum, & Calvinum errasse quantum ad vim ineluctabilem, quam tribuebant gratiæ efficaci. Siquidem quoad hoc in Concilio Tridentino damnati fuere. At non errassent, si gratia efficax haberet vim physicè prædeterminandi voluntatem ad unum, cum hæc prædeterminatio inducat antecedentem agendi necessitatem, adeoque sit planè ineluctabilis.

Dices 1. ex Scriptura non obscure colligi, voluntatem nostram physicè prædeterminari per gratiam efficacem; ut cum dicitur *Ezech. 36.* Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam ut in præceptis meis ambuletis, & *Isa. 46.* Omne consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet. Et *1. Cor. 4.* Quis est qui te discernit? Nam Deus efficaciter facit nos facere, quatenus physicè nos ad agendum prædeterminat; ac sine ejusmodi prædeterminatione consilium illius facile poterit corruere; & qui convertitur seipsum discernet ab eo qui non convertitur.

Respon-

Respondeo ista omnia rectè posse intelligi, absque eo quòd Deus nobis agendi necessitatem imponat, ac proinde, etsi nos ad agendum minimè prædeterminet. *Primum* quidem, quia ex communi usu loquendi, potest aliquis in asionibus, aliisque modis similibus facere ut alius det eleëmofynam, aut aliud quid faciat: *Secundum* verò, quia ut decretum Dei firmum sit, non opus est ut executioni manderetur per media prædeterminantia: sed sufficit quòd applicet media repudiabilia, quæ juxta infallibilem Dei præscientiæ effectum sint habitura. *Tertium* etiam, quia ut homo qui convertitur, verè à Deo discernatur ab eo qui non convertitur, & non ille seipsum discernat, sufficit quòd Deus illi immiserit eam gratiam, per quam sciebat eum convertendum.

Dices 2. Gratiam physicè prædeterminantem habere fundamentum in Concil. Arausic. 2. can. 4. ubi statuitur Deum non expectare voluntatem nostram, ut à peccato purgemur; at illam expectaret, si ipse eam non prædeterminaret ad consensum. *Respondeo*, Deum non expectare voluntatem nostram in sensu Semi-pelagianorum, qui ibi damnantur, nempe antequam ipse gratia sua eam prævenit; jam tamen præventâ expectare, ut ipsa se ad consensum liberè determinet, non quidem sola, sed simul cum divino auxilio, in ipsum consensum intimè influente.

Dices 3. Multa esse in Augustino, quæ vix intelligi possunt sine prædeterminatione physica: ut cum ait, Deum dare vires efficacissimas voluntati, nos trahere miris modis: occulta, & ineffabili potestate operari in cordibus humanis, bonam voluntatem, &c. *Verùm* ista nihil concludunt, nam ut supra vidimus, ipsa vocatio apud Augustinum interdum dicitur efficacissima quia nimirum hominem movet ad opera valde sublimia, & supernaturalia. Ea etiam vocatur tractus, quia trahitur animus delectatione, amore, modisque similibus qui summam suavitatè, nullam coactionem, aut necessitatem continent.

Unde

Unde quod talibus mediis suavibus, & alioqui repudiabilibus, Deus quod intendit à voluntate creata infallibiliter obtineat, hoc certè majoris sapientia, & potentia opus est, quàm si id per gratiam physicè prædeterminantem, & profus ineluctabilem, assequeretur.

Dices 4. Auxilium efficax habet efficaciam à se, non autem à voluntate creata; at hoc falsum esset, si eam non prædeterminaret ad actum: sic enim voluntas seipsam determinando, causa esset quod gratia haberet effectum, adeoque esset efficax. *Respondeo,* quod gratia sit efficax in actu primo, id nullo modo pendet à voluntate; ab ea tamen quodammodo pendet, quod in actu secundo sit efficax, seu potius efficiens; quia se determinando ponit conditionem sine qua gratia careret effectu.

Dices 5. Si gratia efficax non prædeterminat voluntatem ad actum, sed potius voluntas sine prævia determinatione agit si vult, non agit si non vult, ergo non gratia sibi subjicit voluntatem, sed voluntas sibi subjicit gratiam, quod repugnat Concilio Arausico. 2. can. 6. *Respondeo* hinc tantum sequi gratiam efficacè subjici voluntati quoad usum, quod verissimum est. Neque hoc repugnat Concilio citato, ibi enim agitur contra Semipelagianos, quatenus ita subjungebant gratiam voluntati, ut vellent liberum arbitrium propriis viribus quærendo, pulsando, &c. posse ad vocare gratiam: quod valde à sententia quam defendimus, alienum est. Multæ aliæ objectiones huc spectantes cum earum solutionibus, videri possunt in suavi concordia *disp.* 3.

RESOLUTIO VII. *Efficacia gratia consistit in certa congruitate, & contemperatione vocationis divinæ cum libero arbitrio, qua posita, juxta præscientiam Dei sequitur infallibiliter effectus.*] ID PATET 1. ex August. qui non rarò talis congruitatis meminit, præsertim verò *lib. 1. ad Simplicianum qu. 1.* ubi ita habet; Non volentis, nec currentis, sed misereantis est Dei, qui

qui hoc modo vocavit, quomodo aptum erat eis quæ sequuti sunt vocationem; nam cuius miseretur, sic eum vocat quomodo scit ei congruere, ut vocantem non respuat. Et postea, verum ergo est, multi vocati, pauci electi, illi autem qui non congruebant, nec contempserantur vocationi, non electi; quia non sequuti, quamvis vocati. Vide plura ibidem.

Probat 2. Nam ex communi sententia, efficacia gratiæ constituenda est, aut in aliqua vi intrinseca prædeterminandi physicè voluntatem, aut in cooperatione voluntatis, aut in congruitate ipsius gratiæ cum voluntate, at primum supra rejectum est, secundum etiam refellitur, quia non ideò gratia est efficax, quia voluntas operatur, quin potius ideò voluntas operatur, quia gratia est efficax: quare efficacia gratiæ non potest formaliter sumi à cooperatione voluntatis, cum sit causa illius, eamque præcedat, Unde August. agens de gratia efficaci, eam vocat altam, secretam, & secundum Dei propositum, aitque à nullo duro corde respui, & ita agere sensum, ut accommodare faciat assensum, quæ & similia planè indicant, efficaciam gratiæ antecedere consensum voluntatis, eumque causare, ac proinde in eo non posse consistere. Reliquum igitur est ut tertium sit verum cum non appareat in quare alia gratiæ efficacia constitui possit.

Probat 3. Nam cum difficile sit rectè conciliare libertatem nostram, cum certitudine prædestinationis, & efficacia gratiæ, hie modus amplectendus est tanquam probabilior, qui ex una parte libertati non officit, ex alia vero certitudini prædestinationis, & gratiæ efficaci sufficienter prospicit. Hoc autem rectè fiet si dicas, prædestinationem habere suum effectum, per auxilia quidem secundum se repudiabilia, ita tamen genio voluntatis accommodata, ut juxta præscientiam Dei, effectum infallibiliter sint habitura.

Dices 1. Interdum contingit ut homo ex innata libertate,

bertate, nolit efficere id quod sibi congruit, ergo efficacia gratiæ non consistit præcisè in tali congruitate; quia aliàs contingeret gratiam efficacem carere effectu, quod repugnat. *Respondeo*, omnia auxilia quantumvis congrua in actu primo, posse rejici, cum voluntatem non prædeterminent: nunquam tamen contingere, quod homo de facto respuat illud auxilium quod ipsi ita congruit, ut juxta infallibilem Dei præscientiam, effectum sit habiturum.

Dices 2. Vel potest homo converti sine auxilio congruo, vel non potest: si non potest, ergo illi tantum possunt converti, qui de facto convertuntur, cum alii careant auxilio congruo. Si potest, supponamus quod de facto convertatur, tunc vel illius conversio fiet sine gratia efficaci, quod dici non potest, vel certè dicendum erit gratiæ efficaciam non consistere in congruitate illa. *Respondeo* posse hominem antecedenter converti, etsi non habeat auxilium efficaciter congruum, non tamen consequenter, quia ex hypothesi quod convertetur, consequens erit eum fuisse vocatum eo modo, quo juxta præscientiam Dei ipsi congruum erat, ut vocantem non sperneret.

Dices 3. Vel potest homo abjicere gratiam congruam, vel non potest; si non potest, tollitur libertas; si potest, ergo gratia efficax frustrari potest effectu suo, quod cum repugnet, dicendum est efficaciam gratiæ in congruitate non consistere. *Respondeo* posse hominem potestate antecedenti rejicere gratiam congruam, non tamen potestate consequenti, quatenus fieri non potest, ut homo non consentiat ei gratiæ, cui juxta præscientiam Dei est consensurus.

Dices 4. Supponamus duos homines æquali gratiæ à Deo præventos, tunc vel uterque consentiet, si nempe gratia sit congrua, vel uterque dissentiet, si congrua non sit; At hoc repugnat libertati, quia

R

cum

cum liberum illud sit, quod positus omnibus ad agendum prærequisitis, potest agere vel non agere, necesse est ut unus ex illis possit consentire, etsi alter non consentiat. *Respondeo* negando minorem quia etsi cum gratia & physice, & moraliter æquali uterque consentiat, aut uterque dissentiat; uterque tamen spectata gratia in actu primo, liber manet ad consentiendum, vel dissentiendum, proindeque etsi unus consentiat, alter dissentire potest, quod ad libertatem sufficit.

CAPUT VIII.

De existentia, & natura gratiæ habitualis.

RESOLUTIO I. *Præter gratias actuales, de quibus hæctenus actum est, admittendum est donum aliquod gratiæ divinitus infusum, quod post operationem in anima nostra habitualiter remanet.*] **PROBATUR** 1. ex Scriptura, quatenus ait 2. ad *Timoth.* 1. & 1. *Cor.* 3. Spiritum sanctum habitare in nobis; & *Joan.* 14. Deum in nobis mansionem facere. At Deus non potest habitare, & permanere in hominibus, nisi per donum aliquod habituale & permanens. Consentunt Patres quatenus de gratia sanctificante loquuntur, ut de pulchritudine quadam eximia, in anima habitualiter permanente,

Probatum 2. Nam homo denominatur justus, non tantum quando actu operatur, sed etiam quando dormit, aut nihil actu agit. Ea autem denominatio non est extrinseca, sed intrinseca, & per gratiam inhaerentem, quæ proinde debet esse habitualis.

Probatum 3. Nam per Baptismum justificantur non solum adulti, sed etiam infantes: hæc autem justificatio cum sit vera & interna, fit per gratiam veram & internam; quæ cum nequeat esse actualis, quia infantes non sunt capaces ullius motionis actualis in Deum, in habitu aliquo aut qualitate permanente consistere debet.

Quare.